

Velkommen til webinar!

Fra plan til handling, 30.9.22.

Vi starter kl. 9.00.

Husk å slå av kamera og mute mikrofon!

Statsforvalteren i Innlandet

30.09.2022

Pbl. §1-1: Formål

Loven skal fremme **bærekraftig utvikling** til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

Planlegging etter loven skal bidra til å **samordne** statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser.

Byggesaksbehandling etter loven skal sikre at tiltak blir i samsvar med lov, forskrift og planvedtak. Det enkelte tiltak skal utføres forsvarlig.

Planlegging og vedtak skal sikre **åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning** for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives.

Prinsippet om **universell utforming** skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak. Det samme gjelder **hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene**. For boliger skal prinsippet om universell utforming ivaretas gjennom krav til tilgjengelighet.

Foto:

Pbl. § 3-1: Oppgaver og hensyn

- a) **sette mål** for den **fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale og kulturelle** utviklingen i kommuner og regioner, avklare samfunnsmessige behov og oppgaver, og angi hvordan oppgavene kan løses
- b) **sikre** jordressursene, kvaliteter i landskapet og vern av verdifulle landskap og kulturmiljøer
- c) **sikre** naturgrunlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv
- d) **legge til rette** for verdiskaping, næringsutvikling og tilstrekkelig boligbygging
- e) **legge til rette** for god forming av bygde omgivelser, gode bomiljøer og gode oppvekst- og levekår i alle deler av landet
- f) **fremme** befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller, samt bidra til å forebygge kriminalitet
- g) **ta klimahensyn** gjennom reduksjon av klimagassutslipp og tilpasning til forventede klimaendringer, herunder gjennom løsninger for energiforsyning, areal og transport
- h) **fremme** samfunnssikkerhet ved å forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mv.
- i) **legge til rette** for helhetlig forvaltning av vannets kretsløp, med nødvendig infrastruktur.

Foto:

Pbl. §3-1: Oppgaver og hensyn, forts

Planleggingen skal **fremme helhet** ved at sektorer, oppgaver og interesser i et område ses i sammenheng gjennom **samordning og samarbeid** om oppgaveløsning mellom sektormyndigheter og mellom statlige, regionale og kommunale organer, private organisasjoner og institusjoner, og allmennheten.

Planleggingen skal **bygge på økonomiske og andre ressursmessige forutsetninger** for gjennomføring og **ikke være mer omfattende enn nødvendig**.

Planer skal bidra til å gjennomføre internasjonale konvensjoner og avtaler innenfor lovens virkeområde.

Vedtatte planer skal være et **felles grunnlag** for kommunal, regional, statlig og privat virksomhet i planområdet.

Foto:

Pbl. §10-1: Kommunal planstrategi

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av **kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.**

Kommunen skal i arbeidet med kommunal planstrategi innhente synspunkter fra **statlige og regionale organer og nabokommuner. Kommunen bør også legge opp til bred medvirkning og allmenn debatt som grunnlag for behandlingen.** Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling.

Ved behandlingen **skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer.** Kommunestyret kan herunder ta stilling til om det er behov for å igangsette arbeid med nye arealplaner i valgperioden, eller om gjeldende planer bør revideres eller oppheves.

Utarbeiding og behandling av kommunal planstrategi kan slås sammen med og være del av oppstart av arbeidet med kommuneplanen, jf. [kapittel 11](#).

Pbl. §11-2 Kommuneplanens samfunnsdel

- Kommunestyrets viktigste styringsinstrument
- Helhetlig og tydelig prioritering
- Planlegging og gjennomføring
- Ressurser og utviklingskapasitet
- Eierskap og medvirkning
- Fakta- og kunnskapsgrunnlag

Foto:

Kunnskapsgrunnlag, hensyn, helhet og sammenheng

Eksempel på noen «lovkoblinger»

Foto:

Hva sier kommuneloven om langsiktig planlegging?

- Kommuner skal ha en **bærekraftig økonomiforvaltning** som ivaretar økonomisk handlingsrom på **lang sikt**
- Kommuner skal utarbeide **samordnete og realistiske planer** for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets eller regionens utvikling
- Økonomiplanen skal vise hvordan **langsiktige utfordringer, mål og strategier** i kommunale og regionale planer skal følges opp

Plan og bygningsloven	Kommuneloven
<p>§ 11-2, 1.ledd: <i>Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen.</i></p>	<p>§ 14-4, 1.ledd: <i>Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp</i></p>
<p>§11-1, 4.ledd: <i>Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig. Økonomiplanen etter kommuneloven § 14-2 bokstav a kan inngå i eller utgjøre handlingsdelen.</i></p>	<p>§14-4, 5.ledd: <i>Økonomiplanen kan inngå i eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel etter plan- og byggningsloven § 11-1 fjerde ledd.</i></p>
<p>§11-4, 2.ledd: <i>For den årlige rullering av kommuneplanens handlingsdel, jf. § 11-1, skal kommunen innhente synspunkter fra berørte statlige og regionale organer og andre som har ansvar for gjennomføring av tiltak i handlingsdelen. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 14 dager før kommunestyrets behandling</i></p>	<p>§14-3, 4.ledd: <i>Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett, med alle forslag til vedtak som foreligger, skal offentliggjøres minst 14 dager før kommunestyret eller fylkestinget behandler den. Dette gjelder ikke for innstillinger om endring i vedtatt økonomiplan eller årsbudsjett</i></p>

Hvorfor er koblingen mellom samfunnsdel og økonomiplan så viktig?

Økonomiplanen viser **hvordan** mål og strategier skal følges opp

En god kobling bidrar til:

- ✓ Forankring
- ✓ Eierskap
- ✓ Realisme

Foto: Pixabay

Fra plan til handling - Hvordan følge opp kommunens vedtatte mål og strategier?

- Hva skal til for å nå målene?
- Hva er det økonomiske handlingsrommet de nærmeste årene?
  - hva lar seg gjøre?
  - hvilke tiltak skal prioriteres?
- Hvilke tiltak må gjennomføres i de ulike sektorene?
- Hva må videreføres i drift, hva må utvikles og hvilke investeringer trenger vi?
- Hvilke utviklingstrekk fremover vil kunne påvirke våre mål, prioriteringer og tiltak?

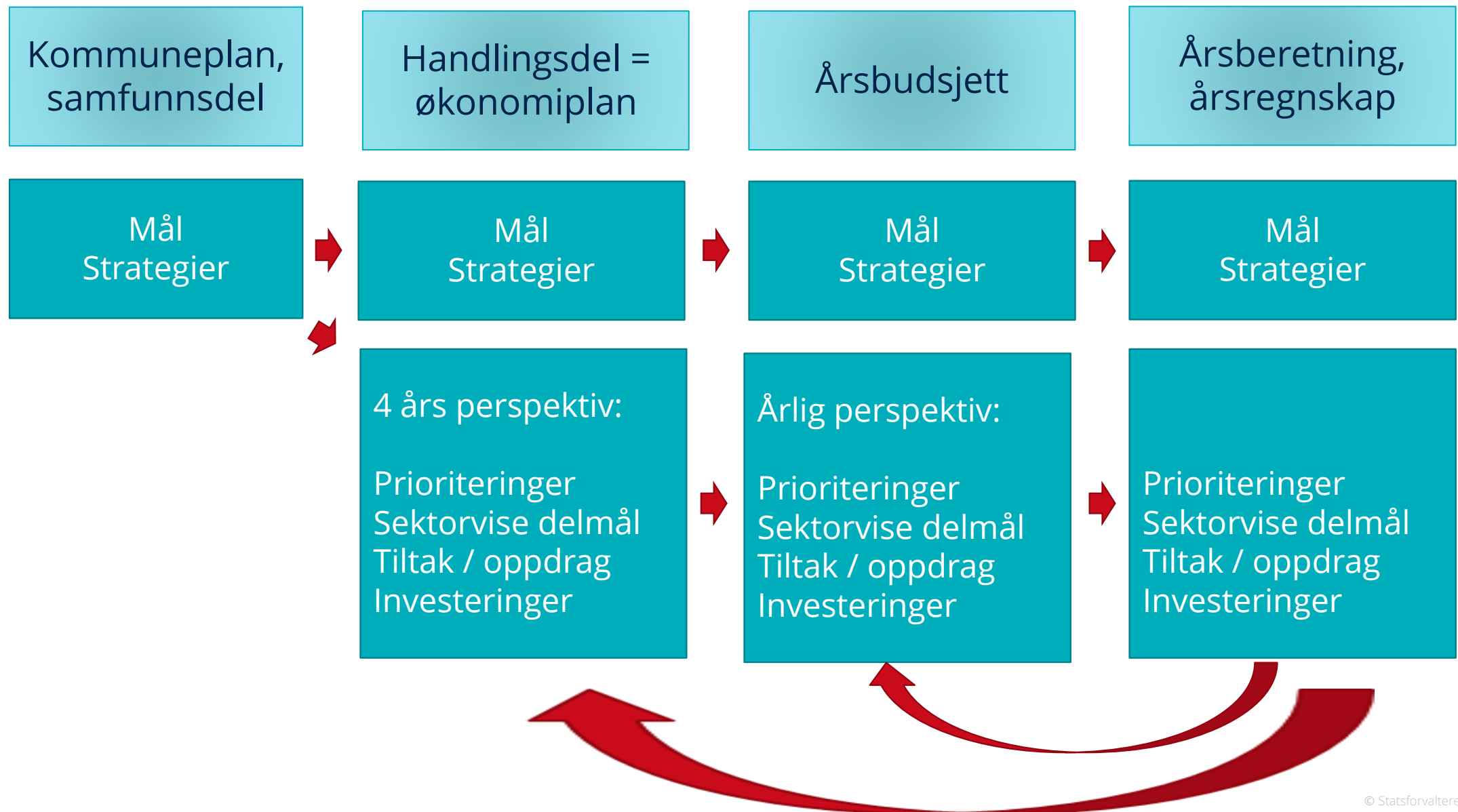
Forutsetninger for en god kobling mellom samfunnsdel og økonomiplan

- ✓ Det økonomiske handlingsrommet er kjent/ omforent
- ✓ Sammenhengende og enkelt plansystem med tydelig målstruktur
- ✓ Årshjul som sikrer gode prosesser mellom plan og budsjett og god involvering
- ✓ Budsjett- og plandokumenter som synliggjør den røde tråden gjennom mål, prioriteringer, tiltak og oppfølging av tiltak
- ✓ God forankring og eierskap hos politikere og i administrasjon

Foto: Pixabay

Rød tråd gjennom plan- og økonomidokumenter

Oppsummert; råd og anbefalinger

- Vi oppfordrer kommunene til å revidere kommuneplanens samfunnsdel jevnlig. Men ikke ha mer omfattende revisjon enn det planstrategien viser er nødvendig. Bruk gjerne muligheten til å innlemme planprogrammet i planstrategien
- Statsforvalteren anbefaler generelt å samle overordna føringer for samfunnsutviklingen i kommuneplanens samfunnsdel og innlemme tematiske kommunedelplaner og andre sektorplaner (der kommunen finner det hensiktsmessig, og der særlover eller andre føringer ikke er til hinder). Vurder kritisk hvilke tema- og fagplaner det er behov for, og hvilke som trenger politisk behandling.
- Vi anbefaler at økonomiplanen utgjør kommuneplanens handlingsdel, jf. pbl. § 11-1, 4.ledd og kommuneloven §14-4, 5.ledd.
- Kommunestyret er plan- og økonomimyndighet. Administrasjonen skal tilrettelegge, samordne og vise koblingen mellom samfunnsdel og handlingsdel med økonomiplan

Overordna kommuneplanlegging og økonomiforvaltning

- et satsingsområde for oss (og andre):

- **KS Innlandet, høstkonferanse 20. og 21.okt:** Blant annet kommuneplanens samfunnsdel som politisk styringsverktøy inn i framtida, og nytt inntektssystem – konsekvenser for kommunene i Innlandet (målgruppe; politikk og administrasjon)
- **Statsforvalterens regionmøter med politisk og adm.ledelse høsten 2022, samt regionmøter økonomi høsten 2022**
- **Innlandet fylkeskommune og Statsforvalteren i Innlandet mars 2023:** Pbl. konferanse med tema blant annet knyttet til planstrategiarbeidet i neste kommunestyreperiode (målgruppe; administrasjon)
- **Folkevalgtopplæring høsten 2023:** Hva trenger/ønsker kommunene av bistand når det gjelder planområdet?
- **Kommunebildene**

Takk for i dag!

Statsforvalteren i Innlandet

Facebook Statsforvalteren i Innlandet
Nettside www.statsforvalteren.no/in